

ПРИНЦИПИ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ ТА ЇХ АДАПТАЦІЯ ДО ПОТРЕБ ОБЛІКУ ФІНАНСОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ БУДІВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ

І. Д. ЛАЗАРИШИНА, д.е.н., професор, завідувач кафедри
статистики та економічного аналізу, Національний
університет біоресурсів
і природокористування України
ORCID 0000-0002-1183-7530
E-mail: in2003@ukr.net

О. В. ПАВЕЛКО, к.е.н., доцент,
доцент кафедри обліку і аудиту,
Національний університет водного господарства
та природокористування,
ORCID: 0000-0002-2483-2245
E-mail: opavelko@ukr.net

Анотація. Актуальність публікації зумовлюється необхідністю проведення адаптації існуючих принципів обліку та звітності до потреб обліку будівельних підприємств, зважаючи на низький рівень висвітлення цього питання в наукових публікаціях. Метою виконання дослідження є пристосування принципів бухгалтерського обліку та звітності до потреб обліку фінансових результатів будівельних підприємств. Застосовано загальнонаукові і спеціальні методи пізнання економічних явищ і процесів. У дослідженні ідентифіковано основні принципи бухгалтерського обліку та звітності. Встановлено, що доцільно в НПСБО 1 внести зміни, зокрема вилучити три принципи (обачності, історичної (фактичної) собівартості та періодичності). Запропоновано уточнити назви принципів автономності і безперервності, об'єднати поняття «принцип бухгалтерського обліку», «принцип складання фінансової звітності» в єдину термінологічну конструкцію – принцип бухгалтерського обліку та фінансової звітності. Проведено адаптацію принципів ведення обліку до обліку діяльності будівельних підприємств у розрізі процесного підходу у будівництві. Виконано групування принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності. Висвітлено пропозиції науковців щодо принципів бухгалтерського обліку. З'ясовано, що в умовах сьогодення глобалізаційні процеси, які відбуваються, зумовлюють необхідність у додатковому інформаційному наповненні звітності суб'єктів господарювання. Відтак інформація про економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності наводиться у нефінансовій звітності.

Ключові слова: принципи, бухгалтерський облік, фінансові результати, будівельне підприємство, фінансова звітність, положення (стандарти) бухгалтерського обліку.

Актуальність.

В основу бухгалтерського обліку покладено принципи, які, будучи складною економічною категорією, базовим елементом обліково-звітної системи, ідентифікують відповідність обліку економічним відношенням, визначають його теоретико-методологічні особливості. Як справедливо стверджує А.В. Дмитренко [1, с. 53], «...використання наукових принципів забезпечує економічно обгрунтовану методологію відображення обліковуваних об'єктів залежно від їхньої ролі у господарських процесах і вимог управління діяльністю підприємств». М.С. Пушкар цілком обгрунтовано принципи обліку називає закономірностями методології обліку [2, с. 29], О.В. Харламова – підґрунтям парадигми бухгалтерського обліку [3, с. 219]. Принципи є першоосновою будь-якої науки чи теорії, вихідним положенням теорії, фундаментальною точкою відліку.

Бухгалтерський облік базується на діалектичному методі пізнання та використанні положень економічної теорії. Саме застосування принципів і методів бухгалтерського обліку чинить суттєвий вплив на процес ціноутворення в будівництві, обчислення фінансових результатів основної діяльності будівельних підприємств, надання відповідної інформації для прийняття раціональних управлінських рішень. Тому вони визначені законодавчо і забезпечують єдині підходи до ведення обліку й формування звітності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

Дослідженню принципів бухгалтерського обліку та фінансової звіт-

ності присвячено праці відомих вітчизняних науковців, зокрема таких, як В. Дерій [4], А. Дмитренко [1], С. Легенчук [5], В. Осмятченко [6], О. Петрук [7], М. Пушкар [2], О. Харламова [3], М. Шигун [8], С. Свірко [9], П. Сук [10] та ін. Проте поза увагою вчених залишаються питання адаптації принципів бухгалтерського обліку та звітності до інформаційних потреб управління діяльністю будівельних підприємств, зокрема обліку їх фінансових результатів.

Мета дослідження. Метою написання статті є адаптація принципів бухгалтерського обліку та звітності до потреб обліку фінансових результатів будівельних підприємств. Відповідно до мети визначено такі основні завдання дослідження: ідентифікувати і охарактеризувати основні принципи бухгалтерського обліку та звітності; порівняти принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності в нормативно-правових документах України; дослідити принципи ведення обліку в різних країнах світу; провести адаптацію принципів бухгалтерського обліку до обліку діяльності будівельних підприємств за процесним підходом у будівництві.

Матеріали і методи дослідження.

У процесі дослідження застосовано загальнонаукові і спеціальні методи пізнання економічних явищ і процесів. На основі методів аналізу, синтезу, індукції, дедукції та узагальнення сформовано підґрунтя для проведення адаптації принципів бухгалтерського обліку до обліку діяльності будівельних підприємств за процесним підходом. Інформаційною базою дослідження є наукові публі-

кації українських і зарубіжних учених, монографії, офіційні нормативно-правові документи, автореферати дисертацій та дисертації.

Результати дослідження та їх обговорення.

Відповідно до НПСБО 1 [11] принцип бухгалтерського обліку – правило, яким слід керуватися при вимірюванні, оцінці та реєстрації господарських операцій і при відображенні їх результатів у фінансовій звітності. Таке ж визначення підтримують окремі науковці [12, с. 144; 13, с. 20; 14, с. 45]. Інші вчені під принципами обліку розуміють основні засади, на яких здійснюються його функції в мікроекономічному середовищі; теоретичні основи бухгалтерського обліку; основні вихідні положення бухгалтерського обліку, базові концепції; вимоги та припущення; ієрархічну сукупність пов'язаних підпорядкованим зв'язком безумовних обмежень [3].

За одночасного тлумачення сутності принципу бухгалтерського обліку (розділ I) по тексту НПСБО 1 зустрічається поняття «принципи складання фінансової звітності» (розділ III), які не повною мірою узгоджуються з тими, що заявлені в Законі України № 996-XIV, де використовується виключно словосполучення «принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності» (с. 4). Отже, в НПСБО 1 слід внести зміни, зокрема вилучити три принципи (обачності, історичної (фактичної) собівартості та періодичності) як такі, що втратили регуляторний характер, уточнити назви принципів автономності і безперервності, об'єднати поняття «принцип бухгалтерського обліку», «принцип складання фінансової звіт-

ності» в єдину термінологічну конструкцію – принцип бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

В оновленій редакції Закону України № 996-XIV: вилучено три принципи, зокрема: обачності, історичної (фактичної) собівартості та періодичності; додано принципи, визначені міжнародними стандартами або національними П(С)БО, або НП(С)БОДС залежно від того, які з наведених стандартів застосовуються підприємством; назву принципу «нарахування і відповідності доходів і витрат» замінено на принцип «нарахування». Рекомендації з приводу відокремлення принципів обліку і звітності висловлено у наукових публікаціях Ф.Ф. Бутинця, А.В. Рабошук, Л.Л. Тягнирядно, О.В. Харламової, серед переваг якого виокремлено можливість структуризації, розширення їх переліку, полегшення процесу імплементації в практику обліку. Вважаємо недоцільним розмежування принципів на дві групи тому, що облік здійснюється з метою надання інформації користувачам у вигляді звітності. Облік втрачає сенс без формування звітності, так само, як і звітність неможлива без результатів ведення бухгалтерського обліку. Принципи бухгалтерського обліку не знаходяться у безпосередній підпорядкованості до принципів фінансової звітності, вони взаємодоповнюють один одного.

У міжнародних стандартах бухгалтерського обліку та фінансової звітності принципи обліку виокремлено в МСБО 1 та Концептуальній основі фінансової звітності, а саме: нарахування й безперервності. При цьому в Концептуальній основі фінансової звітності немає розділу, присвяченого принципам бухгалтерського обліку, їх згадування фрагментарне.

Щодо принципу нарахування, то згідно з МСБО 1 «якщо застосовується принцип нарахування в бухгалтерському обліку, суб'єкт господарювання визнає такі статті як активи, зобов'язання, власний капітал, дохід та витрати...». Отже, є відмінність у тлумаченні сутності даного принципу згідно з вітчизняними документами та МСБО 1, в якому йдеться не лише про доходи і витрати, а згадуються й активи, зобов'язання, власний капітал. В Концептуальній основі фінансової звітності зауважено, що «бухгалтерський облік за принципом нарахування описує наслідки операцій та інших подій та обставин на економічні ресурси суб'єкта господарювання, що звітує, та вимоги до цього у періоди, у які такі наслідки сталися, навіть якщо отримання відповідних грошових коштів та їх сплату відбуваються в іншому періоді». Відтак у вказаному документі тлумачення сутності принципу подано дещо узагальнено. Таким чином, ідентифікація сутності принципу нарахування за міжнародним та вітчизняним законодавством частково різняться, що може викликати спотворення облікової інформації суб'єктів господарювання, які формують звітність за П(С)БО, а потім вирішують перейти на МСФЗ, оскільки не буде містити зіставні та порівнювані дані, використання яких ускладнюватиме процес прийняття відповідних управлінських рішень, наприклад з боку іноземних інвесторів.

Принцип безперервності згідно з положеннями Концептуальної основи фінансової звітності передбачає, що фінансові звіти мають складатися на основі припущення, що суб'єкт господарювання є безперервно діючим і залишатиметься діючим у майбутньому. Отже, припускається,

що суб'єкт господарювання не має ні наміру, ні потреби ліквідуватися або суттєво звужувати масштаби своєї діяльності; за наявності такого наміру або потреби фінансові звіти можуть складатися з дотриманням іншого принципу, у такому разі має розкриватися застосований принцип. У положеннях GAAP принцип безперервності (Going-concern concept) тлумачиться так: підприємство, яке незабаром припинить діяльність, як правило, характеризується меншою загальною (ліквідаційною) вартістю активів, ніж те, що продовжує функціонувати. У положеннях GAAP виділено також принципи відповідності (Matching concept), консерватизму (Conservatism concept), собівартості (Cost concept), автономності (Entity concept), матеріальності (Materiality concept) тощо.

У дослідженні Н.О. Лоханової [15, с. 99-100] встановлено, що повною мірою забезпечується практична реалізація лише трьох принципів: автономності, єдиного грошового вимірника і періодичності, а «...рівень застосування принципів бухгалтерського обліку в практиці роботи проаналізованих підприємств достатньо низький, а отже, необхідні шляхи для удосконалення як системи методичного забезпечення обліку, так і підвищення його загального статусу». Вітчизняними науковцями запропоновано ряд заходів з приводу модифікації принципів обліку (табл. 1).

Відмітимо, що науковцями вносяться певні пропозиції щодо перейменування, уточнення, додавання нових принципів, але основоположний підхід до розкриття сутності вже існуючих принципів залишається без змін.

З позиції фінансових результатів будівельних підприємств адаптацію

1. Пропозиції вчених щодо принципів бухгалтерського обліку*

№ з/п	Науковці	Пропозиції
1.	О.М. Петрук	Доводить необхідність надання статусу принципів елементам методу бухгалтерського обліку.
2.	В.А. Дерій	Для обліку доходів і витрат пропонує запровадити нові принципи: цільової спрямованості витрат та принцип адресності доходів і витрат
3.	С.Ф. Легенчук	Замінити принцип історичної фактичної собівартості на принцип релевантного оцінювання
4.	Д.О. Грицишен	Перейменувати принцип «єдиний грошовий вимірник» на «універсальний грошовий вимірник»
5.	О.М. Коробко	Визнати принцип грошового вимірника як обмеження до якісних характеристик. Включити принципи періодичності і повноти до складу якісних характеристик.
6.	О.Р. Суха	Додати принципи економічності, релевантності та законності до загального переліку принципів бухгалтерського обліку
7.	П.Л. Сук	Додати принципи суттєвості і раціональності
8.	Ю.С. Воскобійник	Доповнити принципи бухгалтерського обліку принципом орієнтації на пріоритетного користувача
9.	К. Безверхий	Доповнити принципами суттєвості і економічності
10.	А.В. Рабощук	Доповнити принципами документування, вартісної оцінки, подвійного відображення на рахунках бухгалтерського обліку, інвентаризації», а також виключити зі складу принципів безперервність, обачність, повне висвітлення та превалювання сутності над формою
11.	С.В. Голов, О.С. Григоренко	Змінити принцип нарахування на принцип нарахування та/або касовий принцип. Модифікувати принцип єдиного грошового вимірника на принцип збалансованості грошових і негрошових вимірників. Модифікувати принцип повного висвітлення і в новій редакції застосовувати принцип репрезентативності. У межах багатоцільового обліку варто застосовувати принцип превалювання сутності над формою або форми над сутністю.
12.	О.М. Головащенко	Принцип «історична собівартість» має бути перейменований на «собівартість». Пропонує включити до складу принципів принцип «реєстрації».

*Складено авторами за даними: [1-14].

визначених законодавчо принципів бухгалтерського обліку пропонуємо відобразити таким чином (табл. 2).

Вважаємо за доцільне при адаптації принципу нарахування врахувати положення МСБО 1, у якому йдеться не лише про доходи і витрати, а

й згадуються активи, зобов'язання, власний капітал. Також слід взяти до уваги, що окремі будівельні підприємства можуть формувати нефінансову звітність, оскільки інформація не повинна обмежуватися лише цифровим вираженням.

2. Адаптація принципів бухгалтерського обліку до обліку діяльності будівельних підприємств за процесним підходом

№ з/п	Етапи будівництва за процесним підходом	Характеристика реалізації принципів бухгалтерського обліку у розрізі процесів
1. Підготовка до будівництва:		
1.1.	Відведення земельної ділянки, виконання вишукувальних та інжинірингових робіт, проектування об'єкта	Єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій будівельного підприємства у його фінансовій та нефінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці. Окремі господарські операції, у нефінансовій звітності можуть наводитися в натуральних вимірниках. Якщо до будівництва, проектування, вишукувальних, інжинірингових робіт залучено іноземного інвестора, то за його потребою показники нефінансової звітності можуть наводитися в іноземній валюті.
1.2.	Укладання договорів підяду	Превалювання сутності над формою – операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
2. Власне будівництво		
2.1.	Постачання і транспортування будівельних матеріалів	Повне висвітлення – фінансова та нефінансова звітність будівельного підприємства повинна містити всю інформацію про фактичні та потенційні наслідки господарських операцій та подій, здатних вплинути на рішення, що приймаються на її основі, в т.ч. про розмір витрат, доходів, фінансових результатів
2.2.	Виконання робіт підземного циклу (земляні роботи, бетонні і залізобетонні роботи, монтаж будівельних конструкцій, гідроізоляційні роботи)	Послідовність – постійне (з року в рік) застосування будівельним підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними П(С)БО, МСФЗ, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності та нефінансовій звітності будівельного підприємства.
2.3.	Виконання робіт наземного циклу (монтаж будівельних конструкцій, панелей внутрішніх і зовнішніх стін, вікон, покрівельні роботи, столярні роботи, санітарно-технічні роботи)	Послідовність – постійне (з року в рік) застосування будівельним підприємством обраної облікової політики. Зміна облікової політики можлива лише у випадках, передбачених національними П(С)БО, МСФЗ, і повинна бути обґрунтована та розкрита у фінансовій звітності та нефінансовій звітності будівельного підприємства. Єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій будівельного підприємства у його фінансовій та нефінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці. Окремі господарські операції, наприклад витрачання будівельних матеріалів, у нефінансовій звітності можуть наводитися в натуральних вимірниках. Якщо до будівництва залучено іноземного інвестора, то за його потребою показники нефінансової звітності можуть наводитися в іноземній валюті.

2. Адаптація принципів бухгалтерського обліку до обліку діяльності будівельних підприємств за процесним підходом (продовження)

№ з/п	Етапи будівництва за процесним підходом	Характеристика реалізації принципів бухгалтерського обліку у розрізі процесів
2.4.	Виконання робіт оздоблювального циклу (оздоблювальні роботи, встановлення підлоги, внутрішні санітарно-технічні і електромонтажні роботи)	Превалювання сутності над формою – операції обліковуються відповідно до їх сутності, а не лише виходячи з юридичної форми
3.Реалізація будівельної продукції:		
3.1.	Введення об'єкта будівництва в експлуатацію	Безперервність – оцінка активів та зобов'язань підприємства здійснюється, виходячи з припущення, що діяльність будівельного підприємства буде тривати й надалі. Якщо є намір ліквідації чи банкрутства, така інформація має бути представлена у нефінансовій звітності будівельного підприємства.
3.2.	Реалізація будівельної продукції покупцям. Ідентифікація фінансових результатів основної діяльності будівельних підприємств.	Автономність – кожне будівельне підприємство розглядається як юридична особа, відокремлена від її власників, у зв'язку з чим особисте майно та зобов'язання власників не повинні відображатися у фінансовій та нефінансовій звітності будівельного підприємства і впливати на витрати, доходи чи фінансові результати Нарахування – доходи і витрати, активи, капітал і зобов'язання відображаються в бухгалтерському обліку, фінансовій та нефінансовій звітності будівельного підприємства в момент їх виникнення, незалежно від дати надходження або сплати грошових коштів. Єдиний грошовий вимірник – вимірювання та узагальнення всіх господарських операцій будівельного підприємства у його фінансовій і нефінансовій звітності здійснюються в єдиній грошовій одиниці.

Висновки і перспективи подальших досліджень. У виконаному дослідженні визначено основні принципи бухгалтерського обліку та звітності. Обґрунтовано доцільність внесення змін до НПСБО 1, зокрема, вилучити три принципи (обачності, історичної (фактичної) собівартості та періодичності), уточнити назви принципів автономності і безперервності, об'єднати поняття «принцип бухгалтерського обліку», «принцип складання фінансової звітності» в

єдину термінологічну конструкцію – принцип бухгалтерського обліку та фінансової звітності.

Проведено дослідження принципів ведення обліку в різних країнах світу, виконано їх адаптацію до обліку діяльності будівельних підприємств у розрізі процесного підходу у будівництві. Акцентовано увагу на групуванні принципів бухгалтерського обліку і фінансової звітності та висвітлено пропозиції вчених щодо принципів бухгалтерського обліку. З'ясовано, що

в умовах сьогодення глобалізаційні процеси, які відбуваються, обумовлюють необхідність в підвищенні рівня інформаційності звітності суб'єктів господарювання. Відтак, інформація про економічні, соціальні та екологічні аспекти діяльності наводиться у нефінансовій звітності.

Список використаних джерел:

1. Дмитренко А.В., Пустяк О.В. Принципи бухгалтерського обліку як складова методології бухгалтерського обліку спільної діяльності суб'єктів господарювання // *Young Scientist*. № 5 (32). May, 2016. С. 53-56.
2. Пушкар М.С. Фінансовий облік: підруч. Тернопіль: Kart-Blansh, 2002. 628 с.
3. Харламова О.В. Принципи бухгалтерського обліку і фінансової звітності за МСФЗ: проблеми термінологічної формалізації // *Бізнес-інформ*. 2015. №7. С. 218-222.
4. Дерій В.А. Витрати і доходи підприємств у системі обліку та контролю: монографія. Тернопіль: ТНЕУ «Економічна думка», 2009. 272 с.
5. Легенчук С.Ф. Теорія і методологія бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2010. 652 с.
6. Осмятченко В. О. Вплив інформаційних технологій на принципи і функції бухгалтерського обліку / *Соціально-економічні проблеми і держава*. 2014. Вип. 1 (10). С. 80-87.
7. Петрук О.М. Гармонізація національних систем бухгалтерського обліку: монографія. Житомир: Рута, 2005. 388 с.
8. Шигун М.М. Принципи бухгалтерського обліку та фінансової звітності: семантика понять і змісту // *Вісник ЖДТУ*. 2009. № 3 (49). С. 199-20.
9. Свірко С.В. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: методологія та організація: монографія. :КНЕУ, 2006. 243 с.
10. Сук П.Л. Облік виробництва і реалізації продукції в сільськогосподарських підприємствах: методологія і практика: автореф. дис. ... д-ра екон. наук: спец. 08.00.09; Нац. наук. центр «Ін-т аграр. Економіки» УААН. К., 2009. 42 с.
11. НПСБО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
12. Бухгалтерський словник / За ред. проф. Ф. Ф. Бутинця. Житомир: ПП «Рута», 2001. 224 с.
13. Загородній А. Г. Бухгалтерський облік: основи теорії та практики: підручник. К.: Знання, 2009. 422 с.
14. Швець В.Г. Теорія бухгалтерського обліку: Підруч. К.: Знання, 2008. 535 с.
15. Лоханова Н.О. Інтеграційні процеси в обліку в умовах інституціональних перетворень: Монографія. Херсон: Гринь Д.С., 2012. 400 с.

References

1. Dmytrenko A.V., Pustiak O.V. (2016). Pryntsyu bukhhaltenskoho obliku yak skladova metodolohii bukhhaltenskoho obliku spilnoi diialnosti sub'ektiv hospodariuvania // *Young Scientist*. № 5 (32). May. pp. 53-56.
2. Pushkar M.S. (2002). Finansovyi oblik: pidruch. Ternopil: Kart-Blansh. 628 p.
3. Kharlamova O.V. (2015). Pryntsyu bukhhaltenskoho obliku i finansovoi zvitnosti za MSFZ: problemy terminolohichnoi formalizatsii // *Biznes-inform*. №7. pp. 218-222.
4. Derii V.A. (2009). Vytraty i dokhody pidpryiemstv u systemi obliku ta kontroliu: monohrafiia. Ternopil: TNEU «Ekonomichna dumka», 272 p.
5. Lehenchuk S.F. (2010). Teoriia i metodolohiia bukhhaltenskoho obliku v umovakh postindustrialnoi ekonomiky: monohrafiia. Zhytomyr: ZhDTU, 2010. 652 p.
6. Osmiatchenko V. O. (2014). Vplyv informat-siinykh tekhnolohii na pryntsyu i funktsii

- bukhhalterskoho obliku / Sotsialno-ekonomichni problemy i derzhava. Vyp. 1 (10). pp. 80-87.
7. Petruk O.M. (2005). Harmonizatsiia natsionalnykh system bukhhalterskoho obliku: monohrafiia. Zhytomyr: Ruta. 388 p.
8. Shyhun M.M. (2009). Pryntsyipy bukhhalterskoho obliku ta finansovoi zvitnosti: semantyka poniat i zmistu // Visnyk ZhDTU. № 3 (49). pp. 199-20.
9. Svirko S.V. (2006). Bukhhalterskyi oblik u biudzhetykh ustanovakh: metodolohiia ta orhanizatsiia: monohrafiia: KNEU. 243 p.
10. 13. Suk P.L. (2009). Oblik vyrobnytstva i realizatsii produktsii v silskohospodarskykh pidpriemstvakh: metodolohiia i praktyka: avtoref. dys. ... d-ra ekon. nauk: spets. 08.00.09; Nats. nauk. tsentr «In-t ahrar. Ekonomiky» UAAN. K. 42 p.
11. NPSBO 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti» [elektronnyi resurs]. Rezhym dostupu: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13>.
12. Bukhhalterskyi slovnyk (2001). / Za red. prof. F. F. Butyntsia. Zhytomyr: PP «Ruta». 224 p.
13. Zahorodnii A. H. (2009). Bukhhalterskyi oblik: osnovy teorii ta praktyky: pidruchnyk. K.: Znannia, 422 p.
14. Shvets V.H. (2008). Teoriia bukhhalterskoho obliku: Pidruch. K.: Znannia. 535 p.
15. Lokhanova N.O. (2012). Intehratsiini protsesy v obliku v umovakh instytutsionalnykh peretvoren: Monohrafiia. Kherson: Hrin D.S. 400 p.

Lazaryshyna I., Pavelko O. (2019). PRINCIPLES OF ACCOUNTING AND THEIR ADAPTATION TO REQUIREMENTS OF FINANCIAL RESULTS ACCOUNTING OF CONSTRUCTION ENTERPRISES. BIOECONOMICS AND AGRARIAN BUSINESS, 10(2): 64-73. <http://doi.org/10.31548/bioeconomy2019.02.064>.

Abstract. *The urgency of the publication is conditioned by the need to adapt the existing accounting and reporting principles to the needs of construction enterprises accounting, so as there is the low level of coverage of this issue in scientific publications. The purpose of the study is to adapt the principles of accounting and reporting to the needs of financial results accounting of construction enterprises. General scientific and special methods of knowledge of economic phenomena and processes are applied.*

The study identifies the main principles of accounting and reporting. It is found that it is expedient to make changes to National accounting standard 1, in particular to remove three principles (caution, historical (actual) cost and periodicity). It is proposed to clarify the names of the principles of autonomy and continuity, to combine the notion of «accounting principle», «the principle of compiling financial statements» into a single terminological structure - the principle of accounting and financial reporting.

The adaptation of the principles of accounting to the accounting of construction enterprises activity in the context of the process approach in construction is carried out. A grouping of the principles of accounting and financial reporting is done. The proposals of scientists concerning the principles of accounting are covered. It is determined that under present conditions the ongoing globalization processes necessitate additional informative filling of the reporting of business entities. Therefore, information on economic, social and environmental aspects of the activity is provided in non-financial reporting.

Key words: *principles, accounting, financial results, construction company, financial reports, accounting regulations (standards).*

Лазаришина И.Д., Павелко О.В. (2019). ПРИНЦИПЫ БУХГАЛТЕРСКОГО УЧЕТА И ИХ АДАПТАЦИЯ К ПОТРЕБНОСТЯМ УЧЕТА ФИНАНСОВЫХ РЕЗУЛЬТАТОВ СТРОИТЕЛЬНЫХ КОМПАНИЙ. БИОЕКОНОМИКА ТА АГРАРНИЙ БІЗНЕС, 10(2): 64-73.

<http://doi.org/10.31548/bioeconomy2019.02.064>.

Аннотация. Актуальность публикации обусловливается необходимостью проведения адаптации существующих принципов учета и отчетности с потребностями учета строительных предприятий, учитывая низкий уровень освещения данного вопроса в научных публикациях. Целью выполнения исследования является приспособление принципов бухгалтерского учета и отчетности с потребностями учета финансовых результатов строительных предприятий. Применены общенаучные и специальные методы познания экономических явлений и процессов. В исследовании идентифицированы основные принципы бухгалтерского учета и отчетности. Установлено, что целесообразно в НПСБО 1 внести изменения, в частности изъять три принципа (осмотрительности, исторической (фактической) себестоимости и периодичности). Предложено уточнить названия принципов автономности и непрерывности, объединить понятия «принцип бухгалтерского учета», «принцип составления финансовой отчетности» в единую терминологическую конструкцию - принцип бухгалтерского учета и финансовой отчетности.

Проведена адаптация принципов ведения учета к учету деятельности строительных предприятий в разрезе процессного подхода в строительстве. Исполнена группировка принципов бухгалтерского учета и финансовой отчетности. Освещены предложения ученых в части принципов бухгалтерского учета. Установлено, что в современных условиях происходящие глобализационные процессы обуславливают необходимость в дополнительном информационном наполнении отчетности субъектов хозяйствования. Следовательно, информация об экономических, социальных и экологических аспектах деятельности приводится в нефинансовой отчетности.

Ключевые слова: принципы, бухгалтерский учет, финансовые результаты, строительное предприятие, финансовая отчетность, положения (стандарты) бухгалтерского учета.
